

תקציר פסק-דין בתיק בג"ץ 12634-06-26 ו-6 עתירות נוספות

הרכב השופטים: הנשיא י' עמית, המשנה לנשיא נ' סולברג, השופטת ד' ברק-ארז, השופטת ג' כנפי-שטייניץ והשופטת ר' רונן.

בית המשפט העליון, בשבתו כבג"ץ, קבע פה אחד כי בסכב ההצבעה השני בבחירות למבקר המדינה, שבמהלכו תיעדו מספר חברי כנסת את הצבעתם באמצעות סרטוני וידאו – נפל פגם מהותי במישור חשאיית ההצבעה, המחייב את ביטול ההצבעה ואת קיומה מחדש.

ביום 3.6.2026 קיימה הכנסת בחירות לתפקיד מבקר המדינה. לאחר שבהצבעה הראשונה לא זכה אף אחד מן המועמדים ברוב הנדרש, התקיים סכב הצבעה נוסף, שבסיומו הוכרז כי עו"ד ראבילו נבחר למבקר המדינה, משקיבל 61 קולות, לעומת 57 קולות שקיבל השופט בדימ' אלרון. עובר לתחילת ההצבעה השניה, הכריז יו"ר הכנסת, על רקע מחלוקת שהתגלעה בעניין תיעוד ההצבעה, כי זכותו של כל אחד מחברי הכנסת לבחור ולהחליט לצלם את עצמו. ואכן במהלך ההצבעה השניה, תיעדו מספר חברי כנסת את הצבעתם ואף היו שהצביעו בגלוי מחוץ לפרגוד. בעתירות התבקש להורות על ביטול הבחירות, מחמת פגם שנפל בחשאיית ההצבעה.

המשנה לנשיא נ' סולברג שכתב את חוות הדעת העיקרית, עמד בפסק הדין על לשונו המפורשת של סעיף 7(א) לחוק-יסוד: מבקר המדינה, כמו גם של סעיף 1(א) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], המורה באופן שאינו משתמע לשני פנים כי "מבקר המדינה ייבחר בידי הכנסת בהצבעה חשאית". עוד קבע המשנה לנשיא, כי עיקר תכליתן של הוראות אלו – להבטיח את אפשרותם של כלל חברי הכנסת להצביע לפי רצונם הפנימי וצו מצפונם, בעודם חופשיים מלחצים חיצוניים (סיעתיים ואחרים). משכך, נקבע כי הן לשונן של הוראות החקיקה, הן תכליתן, אינן מאפשרות לקבל פרשנות שלפיה חשאיית ההצבעה נתונה לשיקול דעתו של חבר הכנסת. זאת, בין היתר, בשים לב לכך ש'ויתור' של חבר כנסת על חשאיית הצבעתו, משליך ישירות על חשאיית הצבעתם של חברי כנסת אחרים, מאפשר הפעלת לחץ עליהם, וחותר תחת מימוש התכלית של הצבעה אוטונומית העומדת בבסיס מוסד ההצבעה החשאית; כך, ביתר שאת, בהינתן שמדובר בגוף בוחר המונה 120 מצביעים בסך הכל.

בנוסף נקבע, כי תיעוד הצבעה באמצעות סרטון, פוגם באופן מובהק בחשאיותה, שכן יש בו כדי ליצור ראייה ברורה לתוכן ההצבעה 'בזמן אמת', מה שהופך אותה, מיניה וביה, לכזו שאינה חשאית. על כן, בהתחשב בכך שבפועל לפחות 6 חברי כנסת תיעדו את הצבעתם, או שהכניסו את פתק ההצבעה למעטפה מחוץ לפרגוד, ובהינתן הכרזתו של יו"ר הכנסת לפיה ניתן לצלם את ההצבעה – נקבע כי קיימת אפשרות ממשית לכך שהפגם בחשאיות ההצבעה עשוי היה להשפיע על תוצאות הבחירות, ומשכך, דין ההצבעה השניה להתבטל, ויש לקיימה מחדש.